

memo aan de gemeenteraad

aan de gemeenteraad
dossiernummer 5915
onderwerp Toezegging onderzoek naar gebruik PFAS

van het college van burgemeester en wethouders
datum 1 februari 2022

memo

Tijdens de raadsbehandeling van de Bodemkwaliteitskaart PFAS in de Commissie Stad van 1 december 2021 is toegezegd te laten onderzoeken wat de PFAS-situatie binnen de gemeente Gouda is: Welke producten worden gebruikt waarin PFAS is verwerkt en waar is vermindering mogelijk. Hierbij wordt ook gekeken naar de beschoeiingen waar mogelijk oude regenjassen in zijn verwerkt.

Uitkomsten

PFAS, afkorting van poly- en perfluoralkylstoffen, is een verzamelnaam voor meer dan 6.000 stoffen. PFAS komt voor in alledaagse producten, zoals onder andere smeermiddelen, voedselverpakkingen, blusschuim, anti-aanbaklagen van pannen, kleding, textiel en cosmetica.

Gezien de verscheidenheid van producten en materialen waar PFAS in voor komt, komt dit ook in meer of mindere mate voor binnen de gemeente. Na een eerste globale scan lijkt het niet alom aanwezig te zijn.

Zover bekend worden er geen PFAS- houdende materialen gebruikt bij gemeentelijke projecten en werkzaamheden. Zo bevatten de materialen (zgn. 'vormgegeven bouwstoffen¹') die de gemeente in de openbare ruimte gebruiken, naar alle waarschijnlijkheid geen PFAS.

De kunststof HIP-beschoeiingen in Gouda bestaan uit Europees naaldbout in combinatie met volledig gerecycled en recyclebaar HDPE kunststof panelen. Deze beschoeiingen worden sinds 2015 toegepast en hebben tevens een Greenlabel². Er is niet met zekerheid te stellen dat in deze beschoeiingen helemaal geen PFAS voor komt, zoals bijvoorbeeld in de samenstelling van additieven (die worden soms toegevoegd om bepaalde eigenschappen te verbeteren). Daar is nader onderzoek door experts voor nodig.

Het kan zijn dat bij het onderhoud van beweegbare bruggen en sluizen die in beheer zijn van de gemeente, sprake is van een bepaalde gradatie PFAS. Te denken valt aan middelen voor het smeren van kettingen, mechanische onderdelen, draaipunten et cetera. In de samenstelling van deze smeermiddelen kan namelijk sprake zijn van componenten en ingrediënten die onder PFAS vallen. Ook hier zou nader onderzoek door experts voor nodig zijn om dit vast te stellen dan wel uit te sluiten. Uiteraard wordt er alleen gebruik gemaakt van wettelijk toegestane smeermiddelen.

Waar wel PFAS in is verwerkt, is de buitenkleding zoals bedrijfsjassen en veiligheidsvesten. Hier is namelijk polyester in verwerkt, een PFAS-stof. Voor deze buitenjassen en vesten zijn het de PFAS-stoffen die er in zijn verwerkt, die voor de water-, vet-, vuil- en stofafstotende werking zorgen. Een jas zonder PFAS is niet waterafstotend. Bij normaal gebruik zijn hier geen gezondheidsrisico's aan verbonden.³

¹ Vormgegeven bouwstoffen zijn bouwstoffen die uit flinke brokken bestaan (tenminste 50 cm³) en het materiaal mag onder normale gebruiksomstandigheden nagenoeg geen erosie of slijtage vertonen, zie:

<https://www.bodemplus.nl/onderwerpen/wet-regelgeving/bbk/vragen/bouwstoffen-algemeen/faq/welke-categorieen/>

² <https://producten.nl/greenlabel.nl/?s=beschoeiing>

³ Rijksoverheid: <https://waarzitwatin.nl/stoffen/pfas>

Ten aanzien van nieuw meubilair, maatwerk meubilair en aanpassingen aan wanden et cetera kan ervan worden uitgegaan dat er geen PFAS is gebruikt.

Bij brandblussers kan ervan worden uitgegaan dat hier wel PFAS in zit. Dit komt vrij bij gebruik.

Verder zijn er geen aanwijzingen of zicht op de aanwezigheid van PFAS in gebruikte producten.

Beeld PFAS situatie binnen de gemeente Gouda

Uit deze eerste scan lijkt de voorzichtige conclusie te kunnen worden getrokken dat PFAS wel voor komt in sommige toepassingen en gebruik van producten en materialen door de gemeente, maar niet wijdverspreid. Voor de water- en vuilafstotende buitenkleding is niet een alternatief voorhanden. Bij normaal gebruik zijn deze ook veilig.

Dat dit betekent dat er met zekerheid geen PFAS is verwerkt in de verscheidenheid aan overige producten, is echter niet te zeggen. Om vast te kunnen stellen of in de samenstelling van de verschillende toepassingen zoals smeermiddelen of afwerking van andere producten daadwerkelijk sprake is van PFAS en wat hiervan dan de gradatie is, vergt meer omvattend en complex nader (lab)onderzoek. Dit kan in gang gezet worden wanneer dat wenselijk wordt geacht door de raad. Verder kan er gekeken worden naar het stellen van inkoop- en aanbestedingscriteria gericht op PFAS, om waar mogelijk vrij van PFAS in te kopen.